

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.09.2013, sp. zn. 30 Cdo 1215/2013, ECLI:CZ:NS:2013:30.CDO.1215.2013.1

Číslo: 13/2014

Právní věta: Není-li předmětem žaloby na ochranu osobnosti právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích, činí soudní poplatek z této žaloby částku 2 000 Kč (položka 4 bodu 6. Sazebníku soudních poplatků), bez zřetele k tomu, kolik žalobních návrhů vzešlo ze skutku tvrzeného žalobcem (v mezích § 13 odst. 1 obč. zák.). Je-li předmětem žaloby na ochranu osobnosti právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích, vybere se soudní poplatek jen podle položky 3 Sazebníku soudních poplatků, bez zřetele k tomu, zda se žalobce domáhá také ochrany dle § 13 odst. 1 obč. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 25.09.2013

Spisová značka: 30 Cdo 1215/2013

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Ochrana osobnosti

Předpisy: § 11násl. obč. zák.
§ 9 odst. 1 předpisu č. 549/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se žalobou podanou dne 21. 11. 2011 domáhal ochrany osobnosti v souvislosti s uveřejněním článku Mgr. M. S. L. na webových stránkách prvního žalovaného www.profem.cz.

M ě s t s k ý s o u d v P r a z e u s n e s e n í m z e d n e 4. 1. 2012 výrokem I. zastavil řízení, výrokem II. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, výrokem III. rozhodl, že po právní moci výroku I. vrátí soud žalobci soudní poplatek ve výši 3000 Kč, a výrokem IV. vyzval žalobce, aby ve lhůtě tří dnů od právní moci třetího výroku písemně sdělil bankovní spojení pro vrácení soudního poplatku. V odůvodnění tohoto rozhodnutí soud prvního stupně odkázal na skutečnost, že žalobce podal dne 21. 11. 2011 žalobu o ochranu osobnosti v souvislosti s uveřejněním již zmíněného článku. Soudní poplatek současně s podáním této žaloby zaplacen nebyl, proto soud žalobce vyzval usnesením ze dne 2. 12. 2011 k jeho zaplacení v celkové výši 13 000 Kč ve lhůtě pěti dnů od doručení výzvy. Soud prvního stupně dále uvedl, z jakých položek Sazebníku soudních poplatků, jenž tvoří přílohu zákona o soudních poplatcích, výši soudního poplatku určil. Konkrétně konstatoval, že se jedná o soudní poplatek za žalobní návrh 1. ve výši 2000 Kč, za žalobní návrh 2. ve výši 2x 2000 Kč, za žalobní návrh 3. ve výši 2000 Kč, za žalobní návrh 4. ve výši 2000 Kč a za žalobní návrh 5. ve výši 3000 Kč. Soudní poplatek je tvořen součtem poplatkových položek za jednotlivé

žalobní návrhy s odvoláním na ustanovení § 6a odst. 2 zákona o soudních poplatcích, podle kterého jsou-li pro řízení podle jeho předmětu stanoveny v sazebníku rozdílné sazby poplatku, poplatky těchto sazeb se sčítají. Soud dále poukázal na to, že zástupci žalobce byla výzva k zaplacení soudního poplatku doručena dne 7. 12. 2011, protože však žalobce ve stanovené lhůtě pěti dnů soudní poplatek nezaplatil, soud mu pak poskytl ještě další lhůtu tří dnů, v níž žalobce zaplatil dne 21. 12. 2011 na soudním poplatku pouze částku ve výši 3000 Kč. K dalšímu přípisu soudu žalobce sdělil, že má za to, že poplatek zaplatil v řádné výši. Vzhledem však k tomu, že lhůta určená k zaplacení poplatku marně uplynula a žalobce se vyjádřil, že více než 3000 Kč na soudním poplatku platit nehodlá, soud prvního stupně s odkazem na ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích řízení v celém rozsahu zastavil.

K odvolání žalobce V r c h n í s o u d v Praze usnesením ze dne 25. 1. 2013 usnesení soudu prvního stupně jako správné ve výroku I. a II. podle ustanovení § 219 o. s. ř. potvrdil a současně rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud dovodil, že soud prvního stupně postupoval správně podle ustanovení § 6 odst. 2 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů a správně aplikoval i Sazebník soudních poplatků, který tvoří přílohu k uvedenému zákonu. Vrchní soud se pro stručnost plně odvolal na odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně, které se vztahuje k napadenému rozhodnutí o zastavení řízení podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích (nesprávně uvedeno „o. s. ř.“), když (před tím) řádně upozornil žalobce na následky nezaplacení soudního poplatku v požadované výši.

Usnesení odvolacího soudu bylo doručeno zástupci žalobce dne 14. 2. 2013 a téhož dne nabylo právní moci.

Proti tomuto usnesení podal žalobce dne 12. 4. 2013 včasné dovolání, jehož přípustnost dokládá odkazem na ustanovení § 237 o. s. ř. s tím, že má za to, že rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, která nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena. Poukazuje na to, že při určení výše poplatku soud k částce podle položky č. 3 písm. b) Sazebníku připočítal také poplatek za každý z bodů žalobního petitu, kterými se žalobce domáhal, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do jeho práva na ochranu osobnosti a aby mu bylo dáno přiměřené zadostiučinění ve formě omluvy. Podle důvodů uvedených v napadeném usnesení tak učinil proto, že předmětný soudní poplatek má být „tvořen součtem poplatkových položek za jednotlivé žalobní návrhy, a to s odvoláním na ustanovení § 6a odst. 2 zákona o soudních poplatcích, podle kterého jsou-li pro řízení podle jeho předmětu stanoveny v sazebníku rozdílné sazby poplatku, poplatky podle těchto sazeb se sčítají“. Žalobce je naopak přesvědčen, že § 6a zákona o soudních poplatcích na tento případ aplikovat nelze, neboť řízení o návrhu na zahájení řízení s návrhem na náhradu nemajetkové újmy v penězích není řízením, pro které jsou stanoveny v Sazebníku rozdílné sazby poplatku. Řízení má jediný předmět, a sice ochranu osobnosti žalobce. Jednotlivé body žalobního petitu nejsou samostatnými předměty řízení, ale jedná se pouze o projevy jediné ochrany osobnosti.

Žalobce uzavřel, že podle jeho názoru zákon o soudních poplatcích stanoví soudní poplatky za řízení o ochraně osobnosti tak, že

- buď předpokládá řízení společně s náhradou nemajetkové újmy v penězích, a pak i soudní poplatky ve výši dle položky 3 Sazebníku,

- nebo řízení bez náhrady nemajetkové újmy v penězích, a pak je namístě s přihlédnutím k odstavci 6 položky 4 Sazebníku vyměření poplatku podle položky 4 bodu 1 písmene c) tohoto Sazebníku. Postup, kdy byl žalobci vyměřen poplatek jak podle položky 3 Sazebníku, tak podle jeho položky 4 odst. 1 písm. c), nemá oporu v zákoně. Dovolatel proto navrhl, aby jak dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu, tak i jemu předcházející usnesení soudu prvního stupně, byla zrušena a aby věc byla vrácena k dalšímu řízení.

K dovolání nebylo podáno vyjádření.

Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně ve vymezeném rozsahu k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší soud přihlédl k čl. II bodu 7. zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a vyšel tak ze znění tohoto procesního předpisu účinného od 1. 1. 2013.

Konstatuje, že dovolání v této věci je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť otázka zpoplatnění žaloby na ochranu osobnosti nebyla (s ohledem na předchozí odlišnou úpravu přípustnosti dovolání účinnou do 31. prosince 2012) dosud dovolacím soudem řešena.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) poté usnesení Vrchního soudu v Praze přezkoumal v souladu s ustanovením § 242 odst. 1 až 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Z ustanovení § 242 o. s. ř. vyplývá, že právní úprava institutu dovolání obecně vychází ze zásady vázanosti dovolacího soudu podaným dovoláním. Dovolací soud je přitom nejen vázán rozsahem dovolacího návrhu, ale i uplatněným dovolacím důvodem. Současně je však v případech, je-li dovolání přípustné, povinen přihlédnout i k vadám uvedeným v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.

V položce 3 Sazebníku poplatků, tvořícího přílohu zákona o soudních poplatcích, ve znění účinném v době podání žaloby, činí poplatek za návrh na zahájení řízení s návrhem na náhradu nemajetkové újmy v penězích a) do částky 200 000 Kč včetně 2000 Kč, b) v částce vyšší než 200 000 Kč 1 % z této částky.

Podle bodu 6. položky 4 citovaného Sazebníku za návrh na zahájení řízení o rozvod manželství, za návrh na zahájení řízení na určení neplatnosti nebo neexistence manželství, za návrh na zahájení řízení o zrušení, neplatnosti nebo neexistenci partnerství, za návrh na zahájení řízení na ochranu osobnosti bez návrhu na náhradu nemajetkové újmy nebo za návrh na zahájení řízení na ochranu dobré pověsti právnické osoby bez návrhu na náhradu nemajetkové újmy se vybere poplatek podle bodu 1 písmene c), tj. není-li dále stanoveno jinak 2000 Kč.

Podle ustanovení § 13 odst. 1 obč. zák. má fyzická osoba právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění. Podle ustanovení § 13 odst. 2 obč. zák. pokud by se nejevilo postačujícím zadostiučinění podle odstavce 1 zejména proto, že byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti, má fyzická osoba též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích.

Jak již bylo uvedeno, žalobce se ochrany osobnosti domáhal v souvislosti s tvrzeným dotčením jeho osobnostních práv uveřejněním článku Mgr. M. S. L. na webových stránkách prvního žalovaného www.profem.cz. Žalobou směřující proti dvěma žalovaným využil jak eventualitu ochrany ve smyslu ustanovení § 13 odst. 1 obč. zák., tak požadavek prisouzení relativní satisfakce podle ustanovení § 13 odst. 2 obč. zák. Vrchním soudem potvrzeným usnesením ze dne 4. 1. 2012 Městský soud v Praze toto řízení zastavil s přihlednutím k ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích a s

poukazem na to, že žalobce nezaplatil soudní poplatek za dané řízení v plné výši 13 000 Kč, neboť na soudním poplatku uhradil pouze 3000 Kč. Soud tak přihlédl k usnesení téhož soudu ze dne 2. 12. 2011, kterým byl žalobce vyzván k zaplacení soudního poplatku v uvedené výši. Soudy obou stupňů však při úvahách o výši poplatku za dané řízení (nadto zčásti ani ne zcela přehledných), které nakonec vedly k zastavení tohoto řízení pro (soudy dovozované) nezaplacení soudního poplatku za řízení v plném rozsahu, zcela zřetelně nepostupovaly správně a braly tak v úvahu částku představující soudní poplatek za toto řízení, který neodpovídá úpravě zákona o soudních poplatcích.

Je nepochybné, že žaloba ve smyslu ustanovení § 13 odst. 1 a 2 obč. zák. směřuje proti dvěma žalovaným. Bylo tedy na soudech, aby se nejprve vypořádaly se zásadou, podle níž žalobu ve věci ochrany osobnosti směřující proti dvěma žalovaným, z nichž každý by se podle obsahu žaloby měl dopustit odlišného neoprávněného zásahu do práv chráněných ustanovením § 11 násl. obč. zák., nelze považovat za jeden poplatný úkon z hlediska ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (srovnej např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 10. 1997, sp. zn. 2 Co 51/97*).

Zpoplatnění žaloby na ochranu osobnosti, pokud není současně uplatňována náhrada nemajetkové újmy v penězích, je nutno posuzovat podle položky 4 bodu 6. Sazebníku poplatků. Právo na ochranu osobnosti je chápáno jako jednotné právo, jehož porušení spočívající ve vzniku nemajetkové újmy vyžaduje, aby neoprávněný zásah představovaný porušením nebo pouhým ohrožením osobnosti dotčené fyzické osoby byl pro původce tohoto zásahu spojen s nepříznivými právními následky ve formě zvláštních občanskoprávních sankcí. Ustanovení § 13 proto zakotvuje triádu právních prostředků obrany spočívající v požadavku upuštění od neoprávněných zásahů, odstranění nepříznivých následků, resp. protiprávního - závadného stavu a poskytnutí přiměřeného zadostiučinění. Uplatnění těchto nároků (nebo jen některých z nich) při nezměněném skutkovém stavu v jedné žalobě je nutno hodnotit jako realizaci integrálního nároku na ochranu osobnosti, aniž by bylo namíste konstruovat kumulaci nepeněžitých plnění s následky vyplývajících z ustanovení § 6 odst. 5 zákona o soudních poplatcích ve spojení s ustanovením § 6 odst. 2 téhož zákona.

Jestliže je však současně s návrhem podle ustanovení § 13 odst. 1 obč. zák. spojen též návrh na náhradu nemajetkové újmy v penězích podle ustanovení § 13 odst. 2 obč. zák., pak takovouto žalobu je nutno zpoplatnit podle položky 3 Sazebníku poplatků. To je třeba dovodit jak ze znění této položky, které je nutno interpretovat tak, že v případě, že návrh na zahájení řízení (v daném případě na ochranu osobnosti) obsahuje (mimo jiné též) návrh na náhradu nemajetkové újmy v penězích podle ustanovení § 13 odst. 2 obč. zák., tak i z již zmíněného bodu 6. položky 4.

S ohledem na uvedené skutečnosti má proto dovolací soud za to, že dovoláním napadené rozhodnutí Vrchního soudu v Praze nelze pokládat za správné, neboť tento soud (stejně jako soud prvního stupně) vyloženým způsobem tuto otázku zcela zřejmě nehodnotil. Nemohl tak správně posoudit existenci splnění předpokladů pro zastavení řízení podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích. Nejvyšší soud proto toto rozhodnutí včetně výroku o náhradě nákladů řízení zrušil. Protože tytéž důvody platí i pro rozhodnutí soudu prvního stupně, bylo zrušeno i toto usnesení v odpovídajících výrocích I. a II. a věc byla vrácena posledně zmíněnému soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2, věta první a druhá, o. s. ř.). K projednání věci nebylo nařízeno jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.).

---

*) Jde o rozhodnutí uveřejněné v časopise Soudní rozhledy číslo 7, ročník 1998, str. 172.